

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาแนวทางการอนุรักษ์อาชีพทอผ้าไหมของกลุ่มชาติพันธุ์กูย ในชุมชนบ้านซำ อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ผู้ศึกษาใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาองค์ความรู้ภูมิปัญญาด้านทอผ้าไหมศึกษาแนวทางการอนุรักษ์อาชีพทอผ้าไหมของกลุ่มชาติพันธุ์กูยในชุมชนบ้านซำ อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ทั้งนี้ได้มีการวางแผนและดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล
2. กลุ่มศึกษา
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การตรวจสอบข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มศึกษาโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Study) ด้วยวิธีการสำรวจเบื้องต้น การสังเกต การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสารทางวิชาการต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 กลุ่มศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากกลุ่มศึกษาโดยการใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพการทอผ้าไหมจากกลุ่มศึกษาจำนวน 15 คน ดังนี้

1. ผู้รู้ / ผู้อาวุโส/ ปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ในด้านความเป็นมาทอผ้าไหม เอกลักษ์ณ์ทอผ้า ความหมายของทอผ้า ความเชื่อ จำนวน 3 คน
2. ผู้ทอผ้าไหมกลุ่มชาติพันธุ์กูย ที่มีประสบการณ์การทอไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน

3. ผู้นำชุมชน	จำนวน 1 คน
4. ผู้บริหารการศึกษาในชุมชน / บุคลากรทางการศึกษาในชุมชน เช่น ครู	จำนวน 2 คน
5. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวน 2 คน
6. ตัวแทนจากชุมชน ได้แก่ เยาวชนในชุมชน / ชาวบ้าน	จำนวน 4 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษานี้ ประกอบด้วย การสังเกต แบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ดังนี้

3.3.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non - participant Observation) ผู้ศึกษาใช้วิธีนี้ในการเก็บข้อมูลช่วงแรก โดยสังเกตสภาพแวดล้อมในชุมชน เพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน พฤติกรรมการใช้ชนิดของผ้าไหม ลวดลายผ้า ชนิดของผ้าไหมในพิธีกรรม และผ้าไหมในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชน การถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านการทอผ้าไหมผ่านทางลวดลายผ้าที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชุมชน โดยการจดบันทึกภาคสนาม และการบันทึกภาพ

3.3.2 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นในการกำกับดูแล โดยอาจารย์ที่ปรึกษา ใช้สัมภาษณ์กับบุคคลต่อไปนี้

1) แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 สำหรับผู้รู้ / ผู้อาวุโส/ ปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้ในด้านลวดลายผ้าไหม เอกลักษณ์ลวดลาย ความหมายของลวดลาย ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบลวดลายในการทอผ้าไหม

2) แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 สำหรับผู้นำชุมชน, ผู้บริหารการศึกษาในชุมชน/บุคลากรทางการศึกษาในชุมชน เช่นครู, ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนจากชุมชน ได้แก่เยาวชนในชุมชน/สมาชิกกลุ่มทอผ้า เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์อาชีพทอผ้าไหมให้คงอยู่สืบไป

3.3.3 การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ศึกษาใช้การสนทนากลุ่มในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้กับผู้ทอผ้าไหมที่มีประสบการณ์การทอไหมไม่ต่ำกว่า 5 ปี เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์อาชีพทอผ้าไหมของกลุ่มชาติพันธุ์กูยในชุมชนบ้านซำ หมู่ 7 ตำบลโพธิ์กระสังข์ อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าเรื่องแนวทางการอนุรักษ์อาชีพทอผ้าไหมของกลุ่มชาติพันธุ์กูย ในชุมชนบ้านซำ อำเภอบุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 การลงพื้นที่ในชั้นแนะนำตัว ประสานงานกับหน่วยงานและผู้นำชุมชน เพื่อขอความร่วมมือในการศึกษา โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.3 ทำหนังสือจากสาขาวิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อขอความอนุเคราะห์เข้าเก็บข้อมูลภาคสนาม

3.4.4 ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม โดยมีการจดบันทึกและทำการบันทึกเสียงและบันทึกภาพ

3.4.5 นำข้อมูลที่รวบรวมได้ไปแยกหมวดหมู่ ลงรหัส และเรียบเรียง ตามประเด็นที่ศึกษา อภิปรายเชื่อมโยงกับทฤษฎีแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำข้อมูลมาสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ นำเสนอในลักษณะการบรรยายเชิงพรรณนา

3.5 การตรวจสอบข้อมูล

ผู้ศึกษาตรวจสอบข้อมูล โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกภาคสนาม แบบสัมภาษณ์ เครื่องบันทึกเสียง และรูปถ่าย นำมาตรวจสอบรายละเอียดความถูกต้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 การวิเคราะห์บริบทของชุมชน เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของการตั้งถิ่นฐาน ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะทางเศรษฐกิจของชุมชน ลักษณะทางสังคม วัฒนธรรม ด้านการแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์กูย โดยการพูดคุย และข้อมูลเอกสารทางวิชาการของชุมชน นำมาเขียนเรียบเรียงเชิงพรรณนา

3.6.2 การวิเคราะห์ลักษณะขององค์ความรู้ภูมิปัญญาด้านลวดลายผ้าไหมของกลุ่มชาติพันธุ์กูย ในชุมชน เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้ภูมิปัญญาด้านลวดลายผ้าไหม ประกอบไปด้วยประวัติความเป็นมาของลวดลายผ้า เอกลักษณะลวดลาย ความหมายของลวดลาย ความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์กูย ในชุมชนบ้านซำ อำเภอบุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ เมื่อได้ข้อมูลแล้ว นำมาเขียนเรียบเรียงบรรยายเชิงพรรณนาเพื่อให้เชื่อมโยงกับความสัมพันธ์ให้สอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.6.3 การวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการอนุรักษ์อาชีพทอผ้าไหมของกลุ่มชาติพันธุ์กูย ในชุมชน บ้านชำ อำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ทอผ้าไหมของชุมชน ผู้นำชุมชน บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนตัวแทนจากเยาวชนในชุมชน โดยนำความคิดเห็นเหล่านั้นมาเรียบเรียงและเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved